

ELŐFIZETÉSI ÁRAR:

A kiadóhivataltól átvéve:	
Égőszévre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Nemzetközi postán szállítva:	
Égőszévre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Egyéb postán szállítva:	
Égőszévre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hetű *
Énnap utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség felelős vezetője:
vagy megőrzése nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, november 20.

Románok a politikában.

Mióta a román vezérpolitikusoknak egy része szakított a passzivitással és az aktivitás terére lépett, mindent elkövet és teljes erejéből igyekszik elveinek minél több követőt összehozni. Látjuk és halljuk, hogy itt is, ott is népgyűléseket rendeznek, beszédeket tartanak és iparkodnak a román népet merev, tompa politikai egyhangúságából felébreszteni és az esetleg bekövetkezendő választásokra előkészíteni. Helyes. Én is az aktivistákkal tartok. Én is azt mondom, hogy elérkezett az idő, ütött az óra és sürgősen int, hogy mi, románok is lépünk fel nyíltan és ahelyett, hogy suba alatt, titokban izgassunk és sziscifusi munkát végeztünk — ország-világ előtt mutassunk rá bajainkra és azoknak orvoslását az illetékes helyen kérjük és követeljük. De mindig és minden körülmények között a nép érdeke és a közjó lebegjen szemünk előtt. Kristálytisztá jellem, amelyhez nem tapad osztrák zsold, legnemesebb szándék és ideális lélek, hassa át egész valónkat akkor, midőn az aktiv politika terére lépünk és zászlót bontunk. Én tisztelem mindenkinek a politikai meggyőződését, ha az tiszta szándéktól ered és a közjót célozza, de elitélem lelkem teljes felháborodásával azt, aki önérdeket hajhász és céljainak elérésére felhasználja

a tudatlan nép hiszékenységet. Ennyitintésül a román vezető politikuskoknak, nehogy később az a vád érhesse őket, hogy megletek vásárolva. Most, hogy mily vásárlások és korrupciók történtek a közelmúltban is, a téli választások alkalmával a liberálisok részéről — azt hiszem fölösleges bizonyítgatnom.

Ha a mai román politikai viszonyokat tekintjük, látjuk, hogy a románok politikailag két főcsoportra oszlanak: a passzivistákra és az aktivistákra. A passzivisták, mint azt nevük is mutatja a mai politikában nem vesznek részt. Az aktivisták a mai uralkodó politikai pártok szerint három csoportra oszlanak: A nemzetiségiekre, kik ma az osztrák párt protektorátusa alatt állanak, ide számíthatjuk az intelligens román elemet, első sorban a görög nemegyesülteket; a szociálistákra, ide tartozik a román parasztságnak egy része; a koalícióhoz, mely magában foglalja a néppártot is, tartozik a görög kath. papságnak minoritása és a román parasztságnak egy tekintélyes része. És, hogy a román nép tényleg rokonszenvez a koalícióval legyen elég utalnom az élesdi választói kerületre, hol a románság tulsúlyban van és hol éppen a románok voltak azok, kik a függetlenségi zászlót diadalra juttatták, daczára annak, hogy a jegyzők, de különösen a román papok a végtelenségig küzdöttek ellene. Pedig hát hangzottak el ám akkor ott cifrábnál-cifrább beszédek és kortesfogások. Ha a

48-okkal fogtok tartani leveszik a keresztet a templomokról, a pap magyarul fog misézni és énekelni.

Nem szabad nektek, románoknak a magyarokkal tartani, mert a magyar ellensége a románnak. És mit felelt a nép? »Noi traim in tiara ungureascu si-o rem sé traim cu Ungurii ca frati su olaltá si in bine si in reu« Azaz: »Mi Magyarországon lakunk és a magyarokkal, mint testvérekkel akarunk élni, jóban is, rosszban is.« Ezekből látszik, hogy a román nép mennyire rokonszenvez a koalícióval és én erősen hiszem, hogy a román nép mindenütt is a koalícióval tartana, ha a román politikuskok és vezérférfiak nem agitálnának ellene és nem népszerűtlenítenek azt a románság előtt. Csodálatos jelenség, hogy a román uristály mennyi ellenszenvvel viseltetik a koalíció iránt és a helyett, hogy támogatná azt, ellene dolgozik.

Nos hát itt az ideje, hogy ebben a dologban is tisztán lássunk. Nézzük csak mi lehet oka annak, amiért a román politikuskok olyannyira gyűlölik a koalíciót és ellenségei annak? Kutassuk, keressük az indító okot, mely őket ezen magatartásra bírja és ha lehet szüntessük azt meg, most: Szüntesd meg az okot, megszűnik az okozat. Tartozunk ezzel egymásnak kölcsönösen, de tartozunk ezzel az osztó igazságnak is.

Ismeretes dolog, hogy a román ifjalság középiskolai tanulmányait nagyob-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Pater regum.

Irta: Antonides.

Bonaparte Károly Mária ajaccioi úlnök ur feleségének, Ramolino Mária Leticianának sírmlékére vésték jelzőül: Mater Regum, királyok anyja. Négy fia, I. Napoleon, József, Lajos és Jeromos, és egy leánya, Karolina viselt császári, vagy királyi koronát. A többinek már csak egyszerű uralkodó hercegi korona jutott az egy Luczian kivételével, a ki szerelmi házassága révén kiesett császári bátyja kegyéből. Hogy egy embernek kettőnél több fia legyen kitály, arra az egész újabb történelemben nincsen példa máig, a Bonaparte családtól kezdve. Ma már erre is termett példa s ha majd Európa apósa, a 87 évet meghaladott koru, agg dán király, IX. Keresztély behunyja szemait, méltán véshetik sírkövére: Pater Regum, királyok apja, mert fiai és unokái Dánia, Görögország és Norvégia, leányai pedig nagy Británia és Oroszország koronáit viselik. Az ő vére tehát hasonlíthatatlanul nagyobb tömegek és területek

felett uralkodik, mint a korzikai patricius-leány vére valaha uralkodhatott.

Az új norvég királyi pár a földteke két leghatalmasabb nemzetségének a sarja. Károly király, a ki 1872-ben született, az Oldenburg ház szülötte, neje, Maud királyné pedig, a ki 1869-ben született, tehát három esztendővel idősb férjénél, és 1896-ban ment férjhez, a Wettin ház sarja,

Az Oldenburg ház sarjai Dánia, Görögország és Norvégia, Oroszország és Oldenburg uralkodói, azon körül hozzájuk tartoznak Schlesurig Holstein és Holstein-Glücksburg nem uralkodó hercegei. A Wettin házá Weimar, Meiningen, Altenburg, Coburg, Nagy Británia, Portugál, Belgium, Bulgária és Szászország trónja. Az egyik családnak öt, másiknak kilenc koronája van és, a mi legérdekesebb az, hogy a történelem homályában elvesző hősmonda mind a két nemzetséget közös őstől, Odin utódjától, Nagy Vidukintól, Nagy Károly császár legvitézesebb és legfélelmelesebb ellenségétől származtatja, a ki 785-ben hódolt meg és fölvére a kereszténységet, mint első szász herceg esett el 807-ben.

Ebből bizony semmi sem bizonyítható.

Az kétségtelen, hogy a Oldenburgok a legősibb szász fejedelmi nemzetségek egyikéből származnak. Első hiteles ősök, Egilmár 1088 és 1108 közt már mint előkelő ur, comes in confinio Saxoniae et Frisiae, szász és friz hártárgóf szerepel. Egilmár Hayo nevű előkelő friz urnak volt a fia. Anyja állítólag Ringelheim, Rixa grófnő, az oldenburgi és delmenhorsti területek örököse, Nagy Vidukind vére volt. Így kapcsolja össze a monda a legnagyobb német hősök egyikét az Oldenburg házzal. Az Arpadok vére meglehetősen későn vegyült az Oldenburgokéval. Csak 1420 után valamivel, a mikor Boldog Detre, Oldenburg és Delmenhorst grófja nőül vette Schamenburg Holstein grófnőt, Hosltein és Schlesovig örökséit, I. Béla királyunknak, a Welfeknek, Mecklenburgoknak és Schanenburgoknak ivadékát. Ettől kezdve nevezik történelmileg hamisan Holstein háznak az Oldenburg házat, a melynek glücksburg vonalából származik IX. Keresztély dán királyi a ki Hefsen-Cassel Lujza hercegnőt (született, 1817, meghalt 1898) vette nőül 1842. Fia Frigyes dán koronaherceg 1843-ban született és

LEBOVITS és WEISZ angol divat férfiszabó cég

keztek, a mely ruhák dús választékban a nagyérdemű közönség rendelkezésére áll. Előnyös ruhabérlet-táblázattal a cég eddigi jó hírneve is kezekedik. — A m. t. vevőink és a t. közönség további pártfogását tisztelettel kéri szíves tudomására adja nagyrabecült vevőink és a nagyérdemű közönségnek, hogy az őszi idényre a legújabb és legdivatosabb angol, skót és Homespon, valamint angol double mellénykülönlegességei megerősítve a cég szívesen szolgál, a legjobb kiszolgálásról a cég tisztelettel kéri

Lebovits és Weisz angol divat férfiszabó cég NAGYVÁRAD, Fő-utca, zárdá-épület. — Városi és vidéki telefon sz. 151.

bára magyar gimnáziumokban végzi, hol — valljuk be őszintén — évek hosszú során át a leggoronbább bánásmódban részesül. Bekerül a román gyerekek a magyar gimnáziumba. Mit hall éveken át, egyik-másik professzor urától? »No te mőcz, hát ide jöttél tanulni, miért nem maradtál odahaza trágyát hordani. »Te vad oláh, te bocskor«. — Engedelmet kérek, ezek az én műveltségi fogalimat tulhaladják. Az a tanár nem csak tanítója, de egyszersmint nevelője is annak a gyerekeknek. És elvégre tudnia kellene a tanár urnak még azt is, hogy nem a gyermekek vannak ő érte, hanem ő van a gyermekekért.

Saját maga alatt vágja el a fát az a tanár, aki ilyen kifejezésekkel él tanítványai előtt. De ez még hagyján volna. Mik lesznek azonban következményei az ilyen eljárásnak? Azt az ártatlan tiszta lelket valósággal megfertőzik, mert eleinte félni fog a gyermek tanárjától, de később gyűlöletet, haragot, ellenszenvet fog érezni nemcsak tanárja, hanem magyar iskolatársai iránt is. Tudok rá pozitív esetet, miszerint egyik-másik tanár valósággal üldözi román ajku tanítványait. Pár évvel ezelőtt történt egyik közeli főgimnáziumban, hogy egyik román diákot, aki ma gör. kath. pap és disze nemcsak egyházmegyéjének, de magyar nyelven irt dolgozataival és költeményeivel a magyar közönséget is gyönyörködteti, az érettségen egyik tanárja megbuktatta, holott a többi tantárgyából jeles és jó tanjegye volt. Ugyan kérem, csodálkozhatik-e aztán valaki, ha az ilyen ifjúból majd annak idején magyar gyűlölő lesz?

Ilyesmi román gimnáziumban nem történik meg, sőt jólélekkel mondhatom, hogy román gimnáziumban, pl. a belényesiben a magyarajku tanulók előnyben

1869 óta Bernadotta Lujza svéd hercegnő férje. Ennek a frigynek második fiúgyermek a most megválasztott Károly norvég király, a kinek ösei közt Bernadotte szani ügyvéd és Clary marseillai kereskedő, XIV. Károly János svéd királynak, Dosideria svéd királynénak a szülei, tisztos egyszerű polgáremberek is szerepelnek.

Az új norvég királyné nemzetségét is Nagy Vidukindig viszi fel a monda. Első hitel-ese a Wettin-háznak Detre de tribu Buzizi, viregregiae libertatis, a Buzizi törzsből való kiválóan szabad férfiú, a ki Merseburg Bön grófnak a leányát, Juttát vette nőül. Az itt említett Buzizi törzs nevét máig sem értik a történészek. A Wettin ház igen hamar vére lett az Arpádoknak, mástól száz évvel első nemzeti uralkodó házuk kihalása előtt, 1147-ben, a mikor Wettin gazdag Ottó, Meiszen örgrófja nőül vette Ascamen Hedvig brandenburgi örgrófnőt, I. Béla királyunknak, a Bellung és Ascamen-háznak a sarját. Azóta valamennyi Wettin Arpád vére. Maud királyné Wettinek ernestini ágának Coburg vonalából származik és VII. Edvárdnak, Nagy Britannia és Irland királyának, India császárnéjának, Szász-Coburg-Gotha hercegnének és Alexandra dán királynéjának a leánya, IX. Keresztély dán királynak unokája, a miből nyilvánvaló, hogy a norvég királyi pár első unokatestvér egymással.

Azt hiszszük, hogy most már Európában aligha keletkezik új ország. Legfőlebb, ha Bulgária királyság lesz, vagy Albánia, Macedónia és Epirus közül valamelyik felszabadul. De addig még nagyot fordul az idők kereke.

részesültek velünk szemben. Sőt merem állítani, hogy a román iskolákból kikerült román ifjak nem viseltek oly ellenségeskedéssel a magyarság iránt, mint a magyar iskolát végzett román ifjak.

Ha tehát azt akarjuk, hogy a románok igaz, őszinte szeretettel és bizalommal forduljanak a magyarokhoz, akkor elengedhetetlen feltétel, hogy ezeknek a bajoknak véget vessünk, kell, hogy ezeket az abnormális állapotokat az illetékes körök szüntessék meg. Hassa át keblünket és szívünket a szeretet, a krisztusi charitos; ne bántsa a román a magyart, de viszont a magyar se bántsa a román; ne csivakodjunk mi egymással, hanem nyujtsunk békejobbot egymásnak és unitis viribus mentsük meg szeretett hazánknak függetlenségét, amely mindnyájunknak közös hazánk és amely felett ismét borus fellegek tornyosulnak.

(Kl.)

Bánffy Nyiregyházán.

A szabolcsmegyei újpárt vasárnap tartotta Nyiregyházán alakuló gyűlését. Résztvett rajta báró Bánffy Dezső is, ki nagyobb beszédet mondott. Bánffyt városba bevonulásakor szociális-ták megabczugolták, komolyabb rendzavarás nem történt. A gyűlés délután volt s Bánffy hosszabb beszédet mondott, melynek folyamán kijelentette, hogy ő a községenkinti és titkos választói jog híve.

A szabolcsmegyei újpárt elnöke gróf Pongrácz Jenő lett.

A kolozsvári nagygyűlés.

A lefolyt vasárnap kiváló fontosságú eseménye volt a kolozsvári nagygyűlés. Erdély tizenhét törvényhatóságának képviselői gyűltek össze Kolozsvárra, hogy megállapítsák azokat az irányelveket, amelyek szerint az erdélyrészi törvényhatóságok egyöntetűen járhasanak el a nemzeti küzdelemben. A gyűlésen résztvettek a koalíció részéről gróf Apponyi Albert, gróf Zichy Aladár, gróf Zichy Jenő, gróf Zichy Vladimir, Gullner Gyula, báró Kaas Ivor, Szentiványi Arpád, Lengyel Zoltán, Polónyi Géza, Thaly László, Hertelendy László, Hencz Károly, Steiner Ferencz, Kállay Tamás stb. képviselők, a kiknek fogadtatása lélekemelő volt.

A gyűlés a vigadóban volt óriási közönség jelenlétében. Gróf Bethlen Bálint nyitotta meg a gyűlést és indítványára Wesselényi Miklós bárót választották meg a nagygyűlés elnökévé. Wesselényi nagyobb beszéd kíséretében előterjesztette az erdélyrészi törvényhatóságok nemzeti ellenállását kifejező határozati javaslatot, melyet dr. Torma Miklos alispán a szolnok-dobokamegyei ellenzék vezérémbere olvasott fel.

A határozati javaslatot óriási éljenzéssel fogadta a nagygyűlés hozzá gróf Apponyi Albert szölt először. Hatalmas közjogi fejtegetésében bizonyította, hogy a most kinevezendő főispánokkal szemben az ellenállás jogosult. Vázolta a törvényhatóságok szerepét a nagy küzdelemben s továbbá pedig kitartásra buzdította a törvényhatóságokat. A nagyhatású beszédet percekig éljenezték.

Utánna gróf Zichy Aladár, Polónyi Géza, Gullner, Zichy Jenő mondtak lelkes beszédet. Erre Wesselényi báró kimondotta, hogy a nagygyűlés a határozati javaslatot elfogadta.

A vigadóból Szacsavay Sándornak a kolozsmegyei ellenzék elnökének házába mentek a képviselők. A ház előtt óriási tömeg gyűlt össze s lelkesen ünnepelték Apponyit s társait, ugyannyira, hogy a ház erkélyéről Apponyi s többen szólni voltak kénytelenek a néphez.

Délután fél kettőkor bankett volt a New-Yorkban.

Itt többek közt Apponyi beszélt, melyen ismét kifejezést adott annak, hogy a mai események kiábrándították őt régi hitéből, hogy a megyei igazgatást államosítani kell.

A képviselők éjjel utaztak el Kolozsvárról.

Hollós Mátyás városában nagy az öröm és lelkesedés Erdély impozáns, minden legkisebb incidens nélkül lefolyt politikai tüntetése fölött.

Templommegáldás Berettyó-Ujfaluban.

Lélekemelően szép ünnepély keretében ment végbe vasárnap a berettyó-ujfalusi új r. kath. templom megáldása. Most már szép, díszes r. kath. templom hirdeti Berettyó-Ujfaluban Isten dicsőségét, s a r. kath. hívek régi vágya, óhaja teljesült; a községben van kath. templom és iskola, a lelkek üdvére.

A templom leírását már közöltük. A szép ünnepély lefolyása s következő volt:

Fogadtatás.

Nagyváradról, vasárnap reggel mintegy 26-an utaztak Berettyó-Ujfaluba, köztük: Fetszer Antal apát-kanonok, dr. Karsch Lollion kanonok, Csicsay Alajos papnöveldei aligazgató, dr. Lindenberger János, dr. Peszeky Ferencz theol. tanárok, Halász Gyula szeminárium elnöke, Fehér Lajos, Kendrella Kálmán, Mellau Márton és Szilágyi József papnövendékek, továbbá a káptalani tiszttakar, Géczy Lajos nyug. püspökségi főtitkár, Sztarill Ferencz építész és a templom építésénél közreműködött iparos-mesterek.

A berettyó-ujfalusi vasut-állomásnál az egyháztanács tagjai fogadták a váradi vendégeket s Hubert járásbíró, az egyháztanács elnöke üdvözölte őket meleg szeretettel.

Fetszer Antal apát-kanonok megköszönte a szívélyes fogadtatást. Örömet fejezte ki, hogy eljöhett a kedves szertartás elvégzésére.

Ezután hosszú kocsisorral bevonultak a községbe, az új plébániához, amelynek termében a papság átöltözött a templomi funkciókhoz.

A templom megáldása.

A papság teljes egyházi díszben, gyalog átvonult a plébániáról az új templom elé. A fentebb már említett nagyváradi egyházi férfiakon kívül ott voltak még a környék lelkészei: Csomák János kiérdemült esperes, furtai plébános, Rézmán Márton mezőpeterdi esperes-plébános, Alacs Károly mezőkeresztesi plébános.

A szertartások megkezdésekor Fetszer Antal apát-kanonok a templomot körüljárta s szentelt vízzel meghintette, amely után a papság bevonult a templomba. A Mindenszentek litániájának elimádkozása mellett sorban megszentelte az oltárokat s a templom falait.

Ezen szertartások alatt a százakra menő közönség példás csendben várakozott a templom előtt, a rendőrök és tűzoltók kordona mellett.

Adott jelre a hívek sokasága bevonult az új templomba, amely zsufolásig megtelt. Ott volt a község egész intelligenciája; igen sokan a más vallásúak is, köztük a községreformátus lelkésze. A közeli községekből processióval jöttek el a hívek.

Az ünnepélyes első szent misét Fetszer Antal apát-kanonok végezte az összes papság segédletével. — Az evangelium után dr. Karsch Lollion kanonok tartott magasröptű, emelke-

dett szellemü, remek szent beszédet. Fejtegette a kath. templom méltóságát, hivatását, a hivek földi és földöntúli boldogságát. A szép beszéd nagy hatással volt a hallgató-ágra.

Az Offertóriumkor dr. Kovács Lajos b.-ujfalui ügyvéd kedves és bájos leánya szó-lóban egy remek egyházi éneket adott elő, *Habókay* Béláné urhölgy harmonium kísérete mellett. Ugy a pompás ének, mint a finom, diskkrét kíséret nagyban emelték az ünnepélyes istentisztelet magasztosságát.

A szent mise után a hivek elénekelték a Boldogasszony anyánk . . . kezdetű ős magyar éneket.

A hölgyek köszönete

A templomi szertartások végeztével az új plébánián a berettyó-ujfalui előkelő r. kath. hölgyek testületileg jelentek meg s köszönetet mondtak *Fetser* Antal apát-kanonoknak fáradozásáért, — aki szívélyesen válaszolt s Isten áldását kérte családjaikra, működésükre, megköszönve a gazdag kézimunka templomi felszerelést, amelylyel nagyban hozzájárultak az új templom belső díszének emeléséhez.

A diszebed.

Délután 1 órakor nagyszabású diszebed volt az Oroszlán szállodában, amelyen 70—80-an vettek részt, valláskülönbség nélkül.

Az első tósztot *Hubert* járásbíró, az egyházköziség világi elnöke mondotta. Lelkesedéssel üritette poharát a koronás királyra és a magyar alkotmányra. A pompás, fordulatokban gazdag beszédet állva hallgatták meg s utána az egész közönség a Hymnuszt énekelte.

Csomák János furtai esperes-plébános az egyházmegye nemesszivü főpásztorára, dr. Szmercsányi Pál v. b. t. t., püspökre, dr. *Tóth* Lajos az új templom létesítőire, elsősorban *Palotay* László pápai praetlátusra emelt poharat. Ez utóbbi tósztot élénken megtapsolták.

Rézmán Márton hosszú beszédben *Fetser* Antal apátkanonok fáradhatatlan buzgalmaért mondott köszönetet s éltette.

Fetser Antal általános figyelem között állott szólásra. Beszédében megemlékezett a herpályi régi templomról, amely körül hajdan boldog magyar nép és boldog haza virágzott. Kivánta, hogy ez új templom körül is állandó boldogság lakozzék a magyarok között. Beszédében megemlékezett *Sztarill* Ferencz építésről és az építésben résztvevett szakmabeli iparosokról.

Vinay f. albiró *Csomák* Jánost, mint az egész ünnepség előkészítőjét éltette. Ugyanis *Csomák* vetette fel már régen a b.-ujfalusi templom létesítésének szükségét.

Szöllösi F. albiró az új plébánost üdvözölte igaz szeretettel.

Dr. *Tóth* Lajos plébános a világi elnökre *Hubert* aljárásbíróra, összes hiveire és az egész közység egyetértésére, boldogítására üritette poharát.

Székely Sándor kápt. főszámvevő a hölgyeket éltette.

Közben felolvasta a betegsége miatt távollevő *Jezerniczky* Dénes főszolgabíró táviratát.

A banketten a berettyó-ujfalui zenekar játszott szebbnél-szebb magyar nótákat.

Fetser Antal apátkanonok a bankett után látogatást tett *Hubert* járásbíró, világi elnök-nél, akinek nagy része van abban, hogy az ünnepély ily szépen sikerült.

Délután 3 órakor a közönség nagy része a Szabadság-szobor leleplezésére ment, amely lelkes, hazafias ünnepségek között ment végbe

Román népgyűlés Brátkán.

Folyó hó 19-ikén, vasárnap délután 3 órakor *Ruszu*, orsz. képviselő, *Lázár* Aurél dr. nagyváradi ügyvéd, egy pár gör. kel. lelkész és tanító kíséretében Brátkára érkezett és ott a körülbelül 200 főre menő román népnek beszédet tartott az általános választó jogról és egyuttal a koalíció ellen agított.

Nem szokásom másoknak a kigunyolása, szatirizálása, pedig hát ezt most megtehetném, mivel a brátkai fiaskó jó anyagot nyújt erre. Ilyen szégyenletes népgyűlést még nem rendeztek orsz. képviselőnek. Őszintén mondván, restellem, hogy *Ruszu* képviselő felült és ennyire blamáta önmagát és állását. De másoldalról reméllem meggyőződött és belátta, hogy a körörszölgyi románság tényleg «felébredt mély álmából», szakított minden tradícionális előítélettel és mondjuk ki nyiltan, béjebbot nyújtott a magyarnak és rendíthetetlen hive lett a koalíciónak.

No hát én nem vagyok orsz. képviselő, de fogadni mernék, hogy ha én rendeznék népgyűlést, engemet nem hagyna ott a publikum és nem pisznegnének le saját vérbeli testvéreim, mint ahogy ott hagyták és lepisznegték *Ruszu* képviselőt a brátkai románok.

De lássuk a népgyűlés letolyását.

Megérkezik *Ruszu* képviselő a fenjelzett urak kíséretében a Nagyváradról 12 óra 45 perczkor induló és Brátkára 2 óra 34 perczkor érkező vonattal és azonnal megkezdí nagyszabású beszédét: Sok világot bejártam — kezdi *Ruszu* — sok helyen megfordultam, de oly szegénységet, oly nyomort, mint a milyen a körörszölgyi románság között uralkodik, még nem láttam. Mi oka ennek? Az, hogy az eddig volt képviselők nem törődtek a román népnek bajával. Ezután másképp lesz. Behozzák az általános választói jogot és ha az meglesz, akkor sok román képviselő fog bejutni a parlamentbe és ők majd megmentik a román népet.

Kérjétek tehát és követeljétek ti románok is az általános választói jogot, mert ha ez meglesz, akkor e román népre is egy szebb jövő fog ragyogni. Vegyetek példát a szociálistáktól, kik szeptember 15-ikén összegyűltek Budapesten az országháza előtt és ott küldötteik által kérték és követelték az általános választó jogot.

Ezt tegyétek ti és ne hallgassatok Apponyira, Zichyre és Kossuthra, ne támogassátok a koalíciót, mert az nem akarja a ti javatokat. — Itt a szónok félbe lett szakítva. Orkánhoz hasonló vihar zudul fel az összegyűlt románok között és éktelen «éljen *Farkasházy*» «éljen *Farkasházy*» (magyarul!) kiáltással az összegyűlt népnek nagyobb része eltávozik mintegy 60—80 lépésnyire és ott a legnagyobb rendben helyet foglal és ott folytonos «éljen *Farkasházy*» «*Tráicarcă* 48» felkiáltásokkal üdvözli *Ruszu* képviselőt. *Ruszu* képviselő megharagszik. Azt mondja, nagyon sajnálja ezt az incizdenst. A távozó népre kiált, hogy ne oszoljon szét, ne féljenek ők, mert míg ő itt van, addig a csendörök nem fogják őket bántani. A nép azonban nem hallgat *Ruszu*ra. *Ruszu* megbotránkozásának ad kifejezést. No hát ezt nem vártam volna az itteni románoktól.

Ilyen szégyenletes fogadtatást nem vártam.

Igy bántok ti velem? Látjátok a multkorában Lugoson voltam, hol négyes fogatu hintó és diszbandérium jött elémbe. Ezután *Ruszu* le-higgad, megiszik 2—4 pohár vizet, aztán folytatja bezzédét. Beszél még a progressziv adóról, a föld parcellázásáról, a 2 éves katonai szolgálatról. Ezután melegen ajánlja a román népnek *Lázár* Aurél nagyváradi ügyvédet, ki jó román ember és a nép ügyét szívében viseli. Ezután átveszi a szót *Lázár* Aurél. *Lázár* az-zal kezdi beszédét, hogy ismer ő egy román költeményt, amely azt mondja, hogy: Hai sã dãm mãna cu mãna. Nyujtsunk kezét egymásnak románok és szövetkezzünk a 48-ok ellen (kiáltások: éljen *Farkasházy*!) Azt hittük mi, hogy ti szeretettel fogtok minket fogadni és nem fogtok ilyen csunyan elbánni velünk. Mi a valódi világosságot hozuk közéték. Vigyázatok románok! Nézzétek a keresztet a torony tetején, el akarják azt venni tőletek. El-akarják tőletek rabolni a román nyelvet. . . (Zaj, nevetés, kiabálás. Éljen *Farkasházy*, mi-nek jöttek ide ezek az urak. Nekünk ne beszéljenek, mi a magyarokkal egyetértésben akarunk élni. Éljen 48!

Lázár leszállt és átadta a szót valami *Csipó* nevezetű tanítónak, kinek beszédét nem hallgattam meg, mivel a nép eltávozott a gyűlés helyéről és jó magam is a néppel együtt eljöttem, éltetve természetesen szeretett képviselőnket: *Farkasházyt* és az egyesült ellen-zéket. A nép kért is, hogy beszéljek nekik, de ezt más alkalomra ígertem meg nekik.

Mielőttbetejezném még egyet.

A brátkai népgyűlés meggyőztette *Ruszu* urat és társait arról, hogy a román nép nem csak rokonszenvez, hanem testben és lélekben együtt érez a koalícióval. Beláthatták továbbá azt is, hogy mi románok csak úgy fogunk boldogulni, ha — amint már azt annyiszor meg-irtam e lap hasábjain — megvetünk minden intrikát, és őszinte szeretettel fordulunk a magyarokhoz. Még tartozom annak a kijelentésével is, hogy a gyűlésen egyetlenegy gör. kath. pap sem volt jelen. (Kl.)

NAPRÓL-NAPRA.

Az Új Lap.

Éppen lapunk felelős szerkesztője vetette föl annak idején az ország katolikus intéző körei előtt a fővárosban egy krajczáros katolikus napilap alapításának eszméjét általánosságban. Az eszme aztán később testet öltött az *Új Lap* megjelenésével, aminek most már négy esztendeje. A Magyarországi Katolikus Egyesületek Országos Szövetsége azóta sok küzdelemmel és áldozattal tartja fenn a lapot, amelynek kiváló értékét és hivatását ma még azok is elismerik, akik távol állanak támogatásától. Ellenségeink pedig kezdettől fogva gyűlölik és félnek tőle. Ez a legjobb ajánlólevél.

Az *Új Lap* ma több mint huszezer példányban jut a nép kezébe. De mi ez tízmillió katolikus védelmére, a roppant számban olvasott istentelen, maszlaggal itatott kolportázs lapok ellen! Azonfelül, mit végezhet a lap a szük, nem is négy, hanem három oldalon? A szecziáldemokrácia gasságait leleplezni, a liberálistizmus hazugságait, tévelyeit megvilágítani, a nép lelkében a hitet és becsületet megőrizni, az ujjáalakulás eszközeit, a haladás helyes intézményeit szolgálni csak új lehet, ha az *Új Lapot*, mely a katolikus népnek a tagadha-

tatlanul a legkedveltebb katolikus napilapja, tartalmasabbá tehetjük. A katolikus szövetség ezért most azon fáradozik, hogy átlag nyolcz oldalas terjedelemben, alkalmas szakrovatokra osztva adhassa ki. Ehhez azonban megfelelő anyagi eszközökről kell gondoskodni. A szükséges beszerzésre leghelyesebbnek tartja a legmodernebb alapot a részvénytársaság. A Szövetség tehát, mint a lap mai tulajdonosa s a részvénytársaság törzsalapítója, fölkéri Magyarországi katolikusait, hogy részvények jegyzésével az ügyet sikerre vigyék.

A részvénytársaság tőkét, melynek legalkalmasabb elhelyezéséről az alakuló közgyűlés fog határozni, 500 drb 100 korona és 12,500 drb 20 korona névértékű bemutatóra szóló részvény képezni.

Az Új lap részvénytársaság tervezetét a Katolikus Szövetség a következőkben bocsátja közre:

1. A vállalat tárgya: Az Új Lap fejlesztése és terjesztése. 2. Tartalmát tekintve határozottan időre alakul. 3. A részvénytársaság alapitőkéjéért 500 drb egyszáz korona és tizenkétezer-öttszáz (12500) drb husz korona névértékű bemutatóra szóló részvény képezi. 4. A Katolikus Egyesületek Országos Szövetsége az Új Lap tulajdonjogának átengedéseért 3500 drb 20 korona névértékű részvényt kap. 5. Az első igazgatóságot az alapítók nevezhetik ki 3 évi időtartamra. 6. A részvények jegyzése az 1875. évi XXXVII. t.-cz. 151. §-a értelmében személyesen vagy meghatalmazás útján is eszközölhető az alapítók által az idézett törvény 150. §-a értelmében aláírt jelen gyűjtőíveken. 7. A részvénytőke jegyzésének határideje 1905. évi december hó 31-ike, mely időtől számított két hónapon belül az alapítók az alakuló közgyűlést az Új Lap-ban közölteendő szabályos meghívás útján egybehívni tartoznak. A részvényesek igazolására a befizetési nyugtátványok szolgálnak. Minden 20 koronás részvény után egy, minden 100 koronás részvény után öt szavazat adható le. 8. A részvények értékének lefizetése vagy a Katolikus Egyesületek országos Szövetségénél, vagy az Új Lap kiadóhivatalánál, vagy gyűjtőívek felmutatóinál történhetik. Utóbbi esetben a részvénygyűjtőnek befizetések elvégzésére szóló felhatalmazását a szövetség pecsétjével ellátott igazgatói nyilatkozat igazolja. 9. A befizetés nyugtátvány ellenében a kereskedelmi törvény értelmében (151. § 2. p.) úgy történik, hogy a jegyzéskor 10% tőkerészlet és 2 és fél % alapítási költség: vagyis a husz koronás részvényre 2 korona 50 fillér a 100 koronás részvényre pedig 12 korona 50 fillér fizetendő be. A többi 80% vagyis a husz koronás részvényre 18 korona, a 100 koronás részvényre 80 korona a megalakult részvénytársaság igazgatóságának felhívására bármikor befizetendő.

A katolikus sajtó terjesztésének ezt a praktikus módját csak örömmel üdvözölhetjük. Szeretjük hinni, hogy a részvényesek között, akiknek sorába ezuttal oly könnyen be lehet jutni, egyházmegyénk katolikus társadalmának számottevő tagjaival hováhamar találkozunk.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

November 21., 26., 28. Előadás a Katolikus Legényegyletben.

Nov. 19. d. u. 5 órákor jóteknő teaestély a Fekete Sasban.

November 25. Katalin-estély a Fekete Sasban.

* **Erzsébet ünnepélyek.** A főreáliskolában. A nagyváradi magy. kir. áll. főreáliskolában november 10-én, hétfőn d. e. 11 órákor ünnepélyt tartottak Istenben boldogult Erzsébet királynénk emlékére. Az ifjuság tanári karával

a tanintézet tornacsarnokában gyűlt össze, hol *Lobermayer* Gyula, ének és zenetanár vezetése alatt egyesített ének és zenekar a Hymnussal nyitotta meg az ünnepélyt. Az összejövetel jelentőségét *Stauber* József, igazgató fejtette ki hosszabb beszédben. November 19-ike kétszeresen nevezetes reánk, magyarokra nézve, még pedig árpádházi szent Erzsébet és Erzsébet királyné emléke miatt. Ennek kapcsán vette az ifjusági szónoki magyarázatát annak, mely befolyással volt különösen Erzsébet királynénknak a magyarok iránt való szeretete nemzetünk sorsára a békés kibontakozásban 1867-ben. A figyelemmel hallgatott szónoki beszéd után az egyesített ének és zenekara *Szózat*l zárta be a szép ünnepélyt.

A felső kereskedelmi iskola ifjusága tegnap délelőtt szép sikerű ünnepélyvel áldozott boldogult Erzsébet királyné emlékének. A tanári kar vezetése alatt teljes számban egybegyűlt ifjuság előtt *Bányai* Lajos felső osztálybeli tanuló a néhai nagy királyné tündöklő erényeit szép szavakkal aposztrófáló megnyitó beszédet mondott. *Mayr* Aladár felső oszt. tan. *Várady* Antal, *Erzsébet* című gyönyörű költeményét szavalta mély érzéssel és nagy hatással. Utánna *Leitner* Sándor felső oszt. tanuló emlékbeszédet olvasott fel, végül *Reményi* Géza középső oszt. tanuló Sas Ede A királyné s a válságok című költeményét szavalta el.

* **A fürdő vonatok érdekében.** A legutóbbi városi közgyűlés egyhangulag elfogadta dr. *Hoványi* Géza biz. tag azon indítványát, hogy Nagyvárad városa átiratban kérje fel a m. államvasutak igazgatóságát az iránt, miszerint a jövő nyáron a közönség érdekében megfelelő vonatokat rendezzen be Nagyváradról a két fürdőbe. Az átiratot dr. *Istvánffy* István I. aljegyző már elkészítette s tegnap küldték fel Budapestre a m. á. v. igazgatóságához. Az átirat kellő alapossággal rámutat a rendes fürdő forgalom szükségességére, s hangsúlyozza, hogy a vasut érdeke is azt kívánja, miszerint a közönség minél könnyebben és kényelmesebben közlekedhessen a két fürdőbe. Az átirat befejező része a következő:

Tisztelettel kérjük a tek. Igazgatóságot, hogy a Nagyváradról a Félix- és Püspök fürdőbe közlekedő fürdői vonatok sűrűbb indítása és az 1906. évi menetrendnek a polgári életmódhoz való alkalmazása által a város közönségének méltányos és jogos igényeit figyelembe venni, egyidejűleg a jelenben fennálló azon anomáliát, hogy a fürdő vonatok elébb a Püspök, azután a Félix majd ismét a Püspök-fürdőbe térnek vissza és csak azután indítanak Nagyvárad felé: megszüntetni és a fennebb elmondottak figyelembe vételével megállapítani sziveskedjék.

* **Előadás a Katolikus Legényegyletben.** A Katolikus Legényegylet belélete nagy lendületet vett téli előadásainak megkezdése óta. Nagy érdeklődésre tarthat számot a ma, kedden este, egynegyed kilencz órákor kezdődő előadás is. *Horváth* István, polgári iskolai tanár fog előadni a magyar nemzet történetéből. Megjelenhetnek az egylet rendes és pártoló tagjain kívül azok hozzátartozói és családtagjai.

* **A jegyzők Deák szülőházánál.** Söjtörön Deák Ferencz szülőházánál, a zalaegerszegi novai járás jegyzői egylete őszi közgyűlését tartván az elnök felfüggesztette az ülést azért, hogy Deák Ferencz szülőházát megtekintés s hogy a hála kegyeletét rövid megemlékezéssel lerójják. *Kumper* Márton baki körjegyző rövid, de sokat felölölő beszédet tartott azt mondván: Egy olyan férfiú születésének helyén vagyunk, akit a legválságosabb időben adott a magyar Geniusz a nemzetnek. A zalaegerszegi novai járás jegyzői egyletének mai gyűlése alkalmával nem mulaszthatuk el, hogy ide ne záródjunk. Ez alkalommal imádkozzunk s kérjük a magyarok Istenét, adjon a mostani válságos időben az illető faktoroknak

olyan bölcsességet, mint aminő az övé volt s a nemzetnek kitartást, mert ő mondta: »Amit erő és hatalom elvesz, azt kedvező körülmények visszaadhatják, de amiről a nemzet, félve a szenvedésektől, önként mond le, annak visszaszerzése nagyon is kétséges». »Áldott legyen emléke».

* **A Szent-István templom megnyitása.** Fényes egyházi ünnepség keretében nyílt meg vasárnap délelőtt a lipótvárosi Szent-István templom, hogy immár szolgáljon magasztos rendeltetésének. Az első ünnepi misét *Vaszary* Kolos biboros-hercegprímás helyett, aki gyöngéledik, dr. *Városvy* Gyula kalocsai érsek tartotta meg s résztvettek azon *József* főherceg a családjával, a kormány tagja, a főpapok, a vezérkar tagjai, az állami méltóságok, főrendek országgyűlési képviselők, a székesfőváros törvényhatósága és tisztikara, meg nagyszámú előkelő közönség. Az ünnepélyes megnyitásra a templom környékén levő házakat gazdagon díszítették lobogókkal meg drapériákkal s a templom épületén is hatalmas trikolorok, meg a székesfőváros zászlói lengtek. A közönség már jóval kilencz órákor kezdett gyülekezni s fogat fogat után robogott a templom főbejárója elé s a padsorok csakhamar megteltek s megtelt a templom többi része is, melyet az álló közönség számára jelöltek ki. A hatalmas embertömeg a villamos fényárban uszó templomban gyönyörű képet nyújtott.

Teljesen elhelyezkedett a közönség, amikor megérkezett *József* főherceg *Augusta* főhercegné asszonyával és fiával, *József Ferencz* főherceggel; kíséretében voltak özvegy *Trauttmansdorf* grófné udvarhölgy, gróf *Bathányi* Béla szolgálattevő kamarás és gróf *Tolnay*, a kis főherceg nevelője. A főhercegi családot a főpolgármester, a plébános és a templom építője fogadta s a fogadtatás után nyomban betértek a templomba és elfoglalták helyeiket a szentélyben, a főoltártól jobbra, a püspöki szék mellett. A szentélyben foglaltak helyet gróf *Majláth* Gusztáv erdélyi és *Firczak* Gyula munkácsi püspök, meg *Fehér* Ipoly pannonhalmi főapát. A főpapok mellett külön pad volt elhelyezve a székestővárosnak, mint a templom kegyúrnak képviselői részére; ebben Márkus *József* főpolgármester, *Halmos* János polgármester és *Rózsavölgyi* Gyula alpolgármester foglaltak helyet. A kormány tagjai a hajó első padsorában ültek s ott volt báró *Fejérváry* Géza miniszterelnök, dr. *Lukács* György közoktatói, *Lányi* Bertalan igazságügyi és *Bihar* Ferencz honvédelmi miniszterek. Közvetlen közelükben ültek gróf *Csekonics* Endre főasztalnokmester és dr. *Wekerle* Sándor, a közigazgatási bíróságok elnöke, titkos tanácsosok, az idegen államok képviselői, *Úxküll* Ghelleband gróf hadtestparancsok stb., stb., a székesfővárosi törvényhatósági bizottsági tagok, a tanács tagjai, az előkelőbb tisztviselők, továbbá az összes plébánosok, a szerzetesrendek főnökei és más felekezetek papjai, a templomot díszítő művészek, s az építésnél közreműködő iparosok is. A mise pontban tíz órákor kezdődött, amelynél a pontifikáló érseknek *Kohl* Medárd dr és *Fischer* Colbrie püspökök stb. segítettek. Az első szent beszédet *Városvy* L. Árpád püspök mondta délután 5 órákor.

* **A vízvezetési telep megvédése.** Mikor Nagyvárad városa a vízvezeték létesítette, körülírta mindazokat az intézkedéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a vízvétel céljaira szolgáló telep megóvassék minden fertőzéstől s ezért kimondották, hogy a területen semminemű állatot nem szabad tartani. A gyakorlatban azonban ezt az intézkedést nem tartják meg. A telep óriási fáit kipusztították. A főmérnök ez ellen kér most szigorú orvoslát. Beadványában azt panaszolja a főmérnök, hogy a fűzveszőt levágatták, azonkívül a váradvelencei gazdák éjjeleken a lovakat legeltetik a területen. A főmérnök szerint a telepen szükséges az állandó növényzet, Rimánóczynak (s) a szénakaszáláshoz van joga, de a fűz-

vessző levágáshoz nincs. A lovak legeltetése veszélyezteti az egész vízvezeték, mert később trágyával megtelik s ez leszüremlik a vízbe, a melyben így könnyen lehetnek szerves anyagok. A legeltető gazdákat nagyon enyhén büntetik. A kavics kihordás szintén káros a telepre s a vízművet veszélylyel fenyegeti. Kéri a főmérnök a tanácsot, hogy a telep befásítását tavaszra rendelje el s állítson egy állandó fegyveres mezőőrt a területre; a hegybíró utasítsa, hogy a legeltető gazdákat a legszigorubbán büntesse.

* **Temetések.** Tegnap délután nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra néhai *Darvassy Sándor* ügyvéd, volt városi ellenőr hült tetemét. A temetésen a városi tisztikar s a törvényhatósági bizottság tagjai nagy számmal vettek részt. A ref. énekkar gyászénekeket adott elő, *Csák Máté* ev. ref. lelkész pedig megható imát mondott. — Ugyancsak tegnap, hétfőn délután temették *Jánosy Antal* városi adóhivatali irattárnok, a város egyik régi, érdemes hivatalnokát. A temetésen a városi adóhivatal személyzete testületileg volt jelen. Mindkét temetést Weiszlovits Adolf és fia temetkezési intézete rendezte.

* **Vuncsi noteszébe.** Castalia forrása nem akar kiapadni. Bizonyosága titkos kuplé-szerzőnk következő versikéje, melyre el lehet mondani, hogy: Dichtung und Wahrheit.

Tekergőző fűtezőnk a
Kigyót követi:
Ócska, hámló burkát-bőrét
Folyton leveti;
Ámde egyben mégsem olyan,
Mint a nagy boa:
Mert aszfaltja sima, fényes
Nem leszen soha!
Csuf csuf csakugyan az a ragyás kincs
Sima hely, sima folt, ezen ugyan nincs,
Csupa lyuk, csupa ráncz, meg himlőhelyes,
Ej haj, csuf ragya, hess, hess, hess!

* **Jótekönyv czélu teaestély.** A biharmegyei és nagyváradai nőegylet vasárnap este tea-estélyt rendezett. A nagyváradai intelligencia nagy számmal jelent meg és betöltötte a virággal díszített hatalmas nagytermet. A megjelent női közönség valóságos vetekedett krizanthemum csoportok szépségével. Az est kiváló sikere a nőegylet fáradhatatlan elnöknőjét és a rendezőség buzgólkodását méltatta. A jelen voltak közül a következőket sikerült feljegyezni:

Kiszolgáló lányok: Fekete Ilonka, Buhl Etelka, Vas Blanka, Csurgai Boriska, Kövér Ella Mimike és Horváth Irénke. Továbbá: Des Escherolles Kruspér Sándorné, Filipovits Alajos, Rutter Emil, Hegyesi Márton, Bary József, Buhl Emil, Butyka Lajos, Bige Gyula, Kövér István, Csurgai N., Szmazenka Ernő, Szentlélek Kálmán, Juricskay László, dr Wallner Ödön, Dániel Ernő, dr Kiss Döme, Böszörményi Gyula, dr Bozóky Alajos, Szondy György, Czeglédy József, Fráter Kálmán, Léderer Márton, Batig Ferencz, Szöny Imre, Szcenczel György — családjukkal stb., stb.

A vendégeket az egész est folyamán a 37-ik gyalogezred zenekara is szórakoztatta.

* **Értesítés.** A biharmegyei és nagyváradai nőegylet elnöksége értesíti a nagyérdemű közönséget, miszerint a folyó hó 25-én, szombaton rendezendő Katalin-estély a Fekete Sas vendéglő nagytermében lesz megtartva, és nem a kereskedelmi Csarnokban, amint az eredetileg tervezve volt.

VALÓDI

keletigyöngy nyakék; 4 sor, 25 gramm súlyu, jutányosan eladó.

Czím a kiadóban megtudható.

x **A Llyod-kávéházban,** ma este *Dnla* Miklós első rendű zenekara hangversenyt tart.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Kedd: Paradicsom, B.
Szerda: Lady Windermere legyezője. C.
Csütörtök: Pesti nők, A.
Péntek: A szobaleány, B.
Szombat: Tavasz, C.
Vasárnap: d. u. Lőcsei fehér asszony, este; Cranadi vőlegény, (operett ujondság)

Monna Vanna. A Monna Vanna-láz szerencsésen elmúlt. Nem lát többé világraszóló remeket ebben a drámában a közönség, csak egy érdekes alkotást, a melyben igazi tehetség értékes alakítást mutathat be.

Loránd Ernő ilyen tehetségnek véli magát, hogy *Tóth Elek* klasszikus alakítása után Prinziavalle szerepével megpróbálkozott. A nemes becsvágy szép, de nem elég. Olyan benyomást tett ránk *Loránd*, mint az ifju ügyvédjelölt, aki első védbeszédét tartja. Látszik rajta a buzgó igyekezet, fiatalos hév és fiatalos — zöltség. *Loránd* a sok igyekezetben szerepét egyhangu, gyorsan pergő lecke felmondásá tette; sokat rontott hatásán kevésbé előnyös megjelenése és fölötté vékony hangja. Ebből a hangból ma még hiányzik a színező képesség; erőtlen, egyhangu. Egyáltalán nem az a parancsoló hős, a minőnek Prinziavallét képeltük. Egy szerelmes gimnázista aki hőst akar játszani. Ez az összbenyomás. Talán más szerepben több sikere lett volna *Loránd*nak, akitől a komoly igyekezetet elvitatni nem lehet.

Uj és jó volt *Nagy Sándor* Trimbziója; *Bombai* szokott csekély foku ügyességével tisztált.

A darabot különben ismét *E. Kovács* Mariska ismert pompás alakítása vitte sikerre, mellette Szarvasi és Peterdy vették ki részüket az elismerésből.

Hírek a színházról. A hét műsorát sikert mutatott közkedvelt darabok megismétlése tölti be. Ma este a szezonban először a »Paradicsom» francia bohózat kerül előadásra. A darab tavaly több mulatságos estét szerzett a publikumnak. A pompás darabot a tavalyi szereposztásban ismételtetik meg. Holnap, szerdán telelevenítik a »Lady Windermere legyezője»-t, csütörtökön negyedszer megy »Pesti nők», pénteken pedig »Szobaleány» új francia bohózatot ismétlik meg.

EGYESÜLETEK.

Legényegyesületi estély.

A Nagyváradai Katolikus Legényegyesület dicséretes buzgósággal és sok gyakorlati érzéssel folytatja oktató-estéit. Minél jobban iparkodnak a vörös Jakabok ezeket a nagyfontosságú iparosképző előadásokat megakadályozni, annál jobban növekszik közönségük, annál élénkebb mederben folynak tovább s annál maradandóbb lesz hatásuk.

Az egyesület múlt vasárnap tartotta negyedik előadását, amelyet a téglaszinlobogó neveltlenei persze megint megtiszteltek volna nagyrabcsült látogatásukkal. A házigazda azonban nem kért a szerencséből s ahol egy-egy hivatalos vendég fölött a láthatáron, a rendőrség igazolására szólította föl. Ami persze nem sikerült. Ekkor aztán udvariasan rátessékelték a távozás himes mezejére.

Az estét valamivel öt óra után *Vuncsik* Gyula dr egyleti elnök nyitotta meg igen szép

számu hallgatóság előtt. Az egyesület hét éves multjával és czéljával foglalkozott, rámutatott arra, hogy az egylet nem izgatott senki ellen, szeretetet hirdetett mindenki iránt; majd érdeme szerint kvalifikálta a betolakodott nemzetköziek minapi garázdálkodását. Egyetértésre békére, munkára, szeretetre és kitartásra buzdította a tagokat.

Aztán *Lobermayer* Gyula ének- és zene-tanár lépett az emelvényre s általános éljenzés közben kezdte meg előadását a munkaadók és az alkalmazottak közötti viszonyról. A szakszerű s a tapasztalatok gazdag tárházából merített példákkal átszótt előadás behatóan tárgyalta az ipartörvény vonatkozó szakaszait s a megfelelő helyeken kiterjeszkedett azokra a herékre is, akik részben a szabadipar örve alatt, másrészt a szociáldemokrácia nevében veszélyeztetik, kizsákmányolják a muakaadót és munkást egyaránt. Az előadást általános figyelemmel kísérte s zajos tetszéssel fogadta a hallgatóság.

A közönség azután elénekelte a Himnuszt és a Szózatot. Többen ezután elhagyták az egyesületi helyiséget, mások azonban még együtt maradtak s az előadás tanulságait élénk, élvezetes vitában és eszmecsereben szűrték le. A vitát *Popity* János ügyvédjelölt vezette be és irányította. Oly pompás sikerrel, hogy ezután általánosítani fogják az előadások után az ilyen egészséges eszmecsereket.

Mialatt ezek az egyesület helyiségében történtek, az egyesületi ház udvarán még *Lobermayer* Gyula előadása alatt hatalmas szociáldemokrata csapat gyülekezett, akik mindenáron botrányt akartak. Vagy az udvaron, vagy az utcán. A rendőrség azonban *Becsei* Ignác őrmester erélyes közbelépésével egykettőre szétugrasztotta a bandát, amelyet még a Teleky-utczából is szőrén-szálán kizavartak.

Ekkor a Szent László-téren próbáltak operálni, hogy az előadásról hazavonuló közönséget terrorizálják, de itt is szétkergették őket.

Esti 8 óra után az egyesület helyiségei újból benépesültek. A jókedvű aranyifjúság táncpróbát tartott *Herlitska* József táncmester ügyes vezetésével. A családias jellegű mulatság igen szép sikert aratott, anyagilag is, erkölcsileg is.

Egyesületeink az országban.

Budapesten: a Szent István Társulat rendes tagjai közé közelebről negyvenöt új jelentkezőt vett föl. A társulatnak ez idő szerint összesen 16.648 tagja van. A Szent Imre-kör védőszentje születésnapjának kilencszázados évfordulójára készül. A ritka szép ünnep 1907-ben fog lefolyni. Az Országos Központi Katolikus Legényegyesület megkezdte előadásait *Prohászka* Ottokár dr püspök, *Várady* Lipót Arpád cz. püspök, *Giesswein* Sándor dr kanonok, országgyűlési képviselő. *Arnszt* Sándor dr pápai kamarás, *Szentiványi* Károly, *Notter* Antal dr, *Gergely* József, *Izsóf* Alajos a katolikus közélet sok jelesének tervbe vett közreműködésével; az egyesület egyébként máris nagy-szabású előkészületeket tett, hogy fenállásának a jövő év folyamán elérkezendő ötvenéves fordulóját kellő fényvel megünnepelhesse. A *Budapesti Lipótvárosi Katolikus-Kör* vasárnap színelőadást tartott.

Esztergomban a Katolikus Legényegyesület Katalinbábra s ugyanekkor színelőadásra készül. *Győrött* is. *Gyulafehérvárt* a napokban magas nívón álló hangversenyt rendezett a Katolikus Legényegyesület, a városi intelligencia tömeges részvételével. Az erdélyi egyházmegye területén működő Katolikus Tanítóegylet is a közelmúltban tartotta őszi közgyűlését igen nagy látogatottság mellett. *Kalocsán*

mükedvelő előadásra, Katalinbálra készül a Katolikus Legényegyesület.

Nyitran keresztény munkásegysület alakult a múlt héten. Az egyházmegye területén a most jóváhagyott alapszabályok szerint két új katolikus kör kezd meg működését. Az egyik Nagysurányban, a másik Koroson. A nyitrai legényegyesület **Bende** Imre püspök tiszteletére a napokban ünnepélyt, legutóbb pedig színelőadást rendezett. **Pécsett** a Katolikus Kör megkezdte téli estélyeit — kilenczvenedik fölolvásával.

Szombathelyen a vasvármegyei katolikus kör fényes sikerű társasestélyt rendezett. A szombathelyi egyházmegye területén **Kőszegen** a keresztény munkásegysületnek a közelmúltban tartott gyűlésén **Pálkás József** egyesületi titkár bejelentette, hogy érintkezésbe lépett Szombathely és Kőszeg keresztény érzelmi építővállalkozóival, hogy tavaszra az egyesületi tagok számára zavartalan munkát biztosítson. Megkereste ez irányban a budapesti központi keresztényszociális szervezetet is ez ügyben. Továbbá azon iparkodik, hogy legalább is egyházi építkezéseknél a tagok alkalmazást nyerjenek s így meggyőződésük miatt kenyerüket kockára ne kelljen tenniük! **Veszprémben** a katolikus kör minden második vasárnap teaestélyt rendez, a katolikus legényegyesület tíz éves fennállása emlékére hangversenyt rendez a keresztény munkásegysület pedig mostanában alakította meg a szövetkezetben dolgozók szakosztályát.

Egy-két példáját szolgáltatják az itt felsorolt adatok a hazai katolikus társadalmi mozgalmak egészséges hullámzásának. Mindenesetre örvendetes lendületet vett a mi legényegyesületünk is. Több életet és több erőt szeretnénk azonban a **Nagyvárad**i Katolikus Körben is látni, hasonlóképpen a **Várad**velencei és **Váraljai** Katolikus Körben is.

Tanítók estélye. A Tanítók Köre f. é. november hó 22-én házi estélyt tart a következő műsorral:

1. A tanító és a szociálistizmus. Értekezik: **Sebestyén Dezső**.
2. Monológ. Előadja: **Nagy Dezső**.
3. Csajkovszky 40. mű 2-ik rész. Hege-dün játsza: **Balogh Károly**, harmoniumon kíséri: **Nutschenbacher Gyula**.
4. Költemények. Szavalja: **Bodnár János**.
5. Magyar és kuruczdalok (Resch és Beleznaytól). Eneklő: **Huszár László**, zongorán kíséri **Resch Mihály**.

Kezdete d. u. 5 órakor. Az estélyre a tanítók hozzátartozóit s vendégeit is szívesen látja:

A rendezőbizottság.

Igazságszolgáltatás.

A vadházasság vége. **Lukus** Demeter sályii lakos házában lakott **Stojka** Péter napszámos, a vele vadházasságban élő özvegy **Krisán** Jánosnéval, **Stojka** Demeter és **Flóra** nevű fiaival, kik közül Demeter Krisánné lányával **Krisán** Virággal élt vadházasságban. **Stojka** veszekedő, részeges, házsártos ember volt. Vadházastársát fiaitól féltette. Fiait, Krisánnét többször keményen elverte, összeszurkálta. Így tett volna az idei év május 24-én is, amikor előbb az asszonyt, majd fiát, **Flórát** támadta meg. Nagy dulakodás támadt apa és fia közt. Az asszonyok kifutottak. **Stojka** Demeter, a ki nagybeteg volt akkor, a házigazdát hívta segítségül. **Lukus** be is jött. Ekkor **Stojka** Péter és **Flóra** szétugrottak. **Lukus** azonban, aki már torkig volt **Stojka** Péter örökös verekedéseivel nekiment, arczul ütötte, oldalba lökte, majd fahusángot kapott föl a földről s egyszer fejbe vágta **Stojkát** úgy, hogy a husáng három darabra tört, **Stojka** összerogyott s 26-án meg-

halt. A tegnapi esküdszéki főtárgyalás eredményeként **Lukus** Demetert a bíróság halált okozó súlyos testi sértés büntette miatt 3 évi börtönrre ítélte. Kitöltöttnek vettek 4 hónapot.

TÁVIRATOK.

A válság.

Budapest, nov. 20. (Saját tud. távirata.) **Szöll** Kálmán vasárnap a Nemzeti Kaszinóban hosszabb tanácskozást folytatott az **Andrássy-csoporttal**. Örvend az alkotmánypárt megalakulásán, **Wekerle** viszont **Fehérvárral** tanácskozott ugyancsak tegnap 1 óránál hosszabb ideig a helyzetről. A **dotáció** megvonásától a vármegyék nem ijednek meg. A vármegyék el tudják látni tisztviselőiket, de meg társadalmi uton is gondoskodnak róluk. A belügyminiszteri küldöttek ma délelőtt folytatták a **pestmegyei** közigazgatás vizsgálatát. Az árvaszéket vizsgálták. Mindent a legnagyobb rendben találtak. **Fazekas** főjegyző egy hírlapírónak azt mondotta, hogy a **vizsgálat egyenesen ellene irányul**. Minden csekélységért őt vonják felelősségre. De eltűri a vármegye érdekében. A **dotáció** elvonása törvénytelen. A megye így is kibírja akár **egy álló esztendőig**. Ma délben egyébként **Fazekas** kiadta a **tisztviselők decemberi fizetését** kiutaló végzését. A megyei ellenzék 65-ös bizottsága, figyelmen kívül hagyva a belügyminiszter fősloszlátó rendelkezését, e hó 24-én **Prónay** elnökletével a Pestmegyei Gazdasági Egyesület üléstermében tanácskozik.

Kristóffy **dotációt** elvonó rendeletével szemben a vármegye fölterjesztéssel él. Ha nem vezet ez sem eredményre, akkor megtiltja tisztviselőinek az állami igazgatás teendőinek ellátását. — **Győrmege** tudomásul vette a megsemmisítést. Beszolgáltatja az önkéntes adót, önkéntes ujonczoknak belépőt ad. De a rendelet ellen fölír a képviselőházhoz. — **Sátoralja** helyen falragaszokon figyelmeztetik a polgárokat: a magát főispánnak nevező idegennek **se szállást, se ételt, se italt ne adjanak**. Vendéglőkbe, kávéházakba be ne fogadják! **Hadd** érezze, hogy mindenünnen kirekesztik. Az ellenzék százask bizottsága vasárnap ülésezett. **Dókus** alispánt ünnepelték. A főispán ellen magánlaksértés miatt kívánják a bűnvádi eljárást megindítani. Az e hó 27-ére hirdetett installációra nem mennek el. Ekkor a színházban gyüleseznek. **Dókus** kijelentette, hogy csak a nyílt erőszaknak enged. Este fáklýásmenet volt tiszteletére. **Buza** **Barna** függetlenségi képviselő üdvözölte.

Kecskemét törvényhatósága a megsemmisítést nem vette tudomásul. — **Borsodmege** fölhatalmazta az alispánt, hogy főispán kinevezés esetére rendkívüli közgyűlést hívjon egybe. — A vármegyei tisztviselők országos gyűlésüket e hó 27-én tartják.

Kristóffy és **Lányi** a közigazgatási tisztviselők megfélemlítése céljából bűnvádi följelentéssel fenyegetőznek sikkasztás czimén. Ezenkívül pénzügyi zárlatot fognak elrendeltetni. Persze ez csak a velük jó viszonyban lévő pénzügyintézeteknél fog sikerülni. — **Tahyt** **Abbáziában** szanatóriumba viszik. Annyira beteg. — Egy függetlenségi esti lap értesülése szerint **Vörös** nyíltan **Kristóffy** ellen fordult, mert a vasutasokat szociálista paktumba akarta bele kényszeríteni.

Hajókatasztrófa.

Budapest, nov. 20. (Saját tud. táv.) A **Hilda-gőzös** a bretagnei partokon ma reggel zátonyra került. 123 utas odaveszett.

A flottatüntetés.

Budapest, nov. 20. (Saját tud. táv.) Pólából tegnap este 7-kor elindult a **Szigetvár** és **Sanct Georg** a flottatüntetésre. Négy havi élelemmel vannak ellátva.

Lapzártakor.

Budapest, nov. 20. (Saját tud. távirata) A **B. H.** értesülése szerint a király ma este vadászatra indult volna. Váratlanul elhalsztotta a vadászatot. Több politikust Bécsbe hivatott, hol holnap és holnapután kihallgatások lesznek. A király nincs megelégedve a helyzettel. A félhivatalos **Bud. Tud.** értesülése szerint ma hosszabb ideig tartó minisztertanács volt, a mely az aktuális kérdésekkel foglalkozott. Beavatott politikai körökben legközelebb nagy változást várnak. **Fejérváryt** Bécsbe hívták.

NYILTTÉR.

Dr Ardelean Jusztin

ügyédi irodáját

Fő-utca 10. számú Stern-palotába

helyezte át.

Osztálysorsjegyet

* csakis *

KISS DÁVID és TÁRSA

főelárusító-czégénél

Nagyvárad, Fő-utca 5. szám alatt vásároljunk.
XVII. játék I. osztályának
huzása november 23—24-én.

Kitünő alkalom!

Kiárusítás!

Kiárusítás!

N é h a i

P a t t a M a n ó

ékszerész-üzletében lévő áruk

f. évi november hó 16-ától kezdve
hatósági engedély alapján **kiárusítottak**.
Mélyen leszállított szabott áron kerülnek
eladásra az összes raktáron levő nagymennyiségű
tárgyak, u. m.:

arany és ezüst ékszerek, briliánsok.
férfi és női arany és ezüst órák
és láncok, nickel tárgyak, evőeszközök,
függők, gyűrűk, szemüvegek és
látszerek, mindennemű modern és szecessziós
dísztárgyak.

A kiárusítás a fő-utcai **Orsolya zárdá** mellett
lévő üzlethelyiségben történik.

Kiárusítás!

Kiárusítás!

Kitünő alkalom!

BUTOR-IPARTELEP

Nagyvárad, Szent László tér
RIMANÓCZY-HÁZ. Holdas templom mellett.
Telefonszám az egész megyére 584.

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy

butor

nagyraktáramban

modern szalon-, ebédlő-, háló- és fürdőberendezések, valamint mindenemű tükör, réz- és vasbutorok a lehető legszolidabb árszámítás mellett a leg-szebb kivitelben szerezhetők be.

Saját műhelyemben

személyes felügyelettel mellett készülnek minden e szakmába vágó **asztalos, kárpitos és díszítő stb. munkák, javítások** a legjutányosabb árszámítás mellett.

Tisztelettel

Büchler Márton.

KÖZGAZDASÁG.

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1905 nov. 20-án.

Magyar aranyjárdék 4%	— — —	113.40
Magyar koronajárdék 4%	— — —	95.15
Magyar koronajárdék 3 1/2%	— — —	86.10
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — —	95.50
Horváth-szlavon földtehermentesítési kötvény	— — —	90.50
Magyar nyeremény sorsjegy-kölesön	— — —	2.16
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy-kölesön	— — —	160. —
Osztrák járadék papírban	— — —	99.70
Osztrák járadék ezüstben	— — —	100.70
Osztrák korona járadék	— — —	117.75
Osztrák járadék aranyban	— — —	93.40
1860. oszt. államsorsjegyek	— — —	1.59
Osztrák-magyar bankrészvény	— — —	16.35
Magyar hitelbank részvény	— — —	712. —
Osztrák hitelbank intézeti részvény	— — —	672.75
Osztrák-magyar államvasuti részvény	— — —	669. —

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Megnyilt a Könyvkirály

Fő-utca és Szaniszló-u. sarkán, (Stern-palota.)

100,000 kötet könyv az irodalom minden ágából.

Bámulatos olcsó árak!

Könyvek 5 krajczártól feljebb!

Szabad bemenet, — bárki megtekintheti.

Több ezer kötetből álló kath. theológiai könyvtár. 1362

A gazdaközönség figyelmébe!

Tisztelettel hozom tudomására, hogy hazai

gácsi pokrócz-gyártmányaink

egyedüli eladásával Biharmegye számára

SPITZER TESTVÉREK nagyváradai kereskedő-czég van megbizva.

Midőn a t. gazdaközönség figyelmét e páratlan jó, tartós hazai pokróczokra felhívjuk, figyelemzetni bátorkodunk, hogy

valódi jó gácsi-pokrócz

másnál, mint nevezett czégnél nem kapható és kérjük rendeléseivel közvetlen a SPITZER-czéghez fordulni, ha megbízható és jó tartósságu pokróczokat kíván beszerezni. Az árak ugyanazok mint budapesti főraktárunkban.

Gács, 1905. november hó.

Tisztelettel:

Gácsi gyapjuszövet és posztógyár.

**Lópokróczok darabja 1 frttól kezdve.
Szőnyegekől praktikus, jó minőségek 25 krtól kezdve.**

BELÉPÉSI FELHÍVÁS.

A Biharmegyei korona takaré- és hitelszövetkezet
1906. évi január 1-én

új évtársulatot kezd,

mely 1908. december hó végéig tart.

Egy üzletrész egy korona. A befizetési könyvecskék mindjárt a belépés alkalmával szolgáltatnak ki.

A szövetkezet helyisége:

**a Biharmegyei Takarékpénztár 1-ső emeleti üzlethelyiségében van,
Nagyváradon, Kossuth Lajos-utca 2. sz. alatt.**

Jegyzések itt, valamint a földszinten levő váltó-üzletben már a mai naptól kezdve elfogadtatnak.

Az igazgatóság.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

ártésíti a n. érd. izzólámpa körtéket tart raktáron 3. legfeljebb 3-4 watt fogyasztóközönséget, hogy tással gyertyánként, melyek legolcsóbb árú kaphatók. **A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér,** honályos (matt), színes fényképező lámpák és mindennemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron kerülnek eladásra. Ugyancsak kaphatók **nernst-lámpák és osmium-lámpák** gyertyánként 1-5 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári árak mellett

kaphatók A villamos mű igazgatósága elvállalja

villamosvilágítási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, izzólámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett.

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmeny. Költségvetések ingyen.

Villamos szerelők felvételnek a villamos műnél.

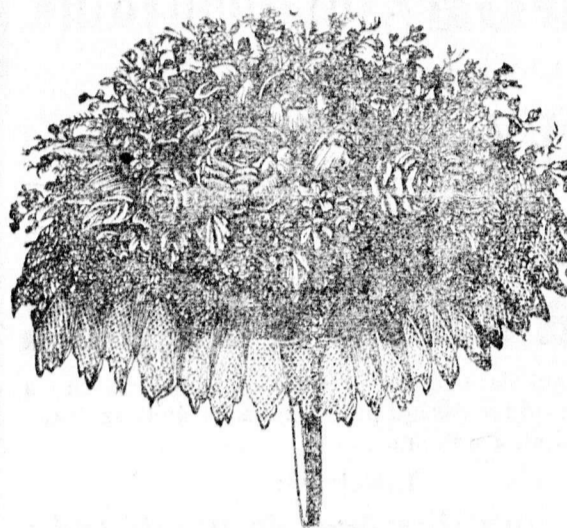
Legnagyobb kereskedelmi- és műkertészet az országban
a nagyváradi-velencei

Műkertészeti- és rózsatelep.

Kertészeti-telep:
NAGYVÁRAD-VELENCZE, 194. SZÁM
Helyi és megyei telefon összeköttetés

Sürgörgy-czim:
Műkertészeti-telep Nagyvárad.

Virág-csarnok:
NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA (Bazár-épület.)
Telefon összeköttetés.

CSOKROK

menyasszonyi, koszoruleányi, bál vagy bármely alkalmi szép berlini papirtartóval 1 forinttól 3 forintig — Csokrok atlasztartóval 3 frt 50 krtól 6 frtig. — Csokrok a legfinomabb kivitelben, finom selyemtartókban, 8 forinttól 12 forintig, rózsák és Caméliákból, ami azelőtt 15 frttől egész 20 forintba került. — Csokrok a legnagyobb mintájúak, legújabb párisi minta szerint a legfinomabb selyem, csipke és atlasz tartókkal 18—25 forintig, ami azelőtt 40 forintba került.

Élő virágokból: Koszorúk: igen szép, tartós zöldek és szép virágokból díszítve 1—3 forintig. — Babérszokorok: ovál vagy kerek alakban, igen szép virágokból díszítve 2—5—10 forintig. — Ficus és Magnolia koszorúk: a legnagyobb mintájúak, a legértékesebb és legfinomabb virágok és pálmalombokkal díszítve, szalag és aranyfelirással 10—25 forintig, ami azelőtt 35—40 frtba került. A fentírt összes kertészeti tárgyak művirágokból 20%-al olcsóbban készíttetnek.

Szőlő-oltványok: Sima zöld oltvány Ripária portáliston, a legkiválóbb borfajok 100 drb. 5 forint, 1000 darab 45 forint; a legkiválóbb csemegefajok 100 darab 8 forint. 1000 75 forint igen erős szép gyökeres 2 éves Riparia portálistra nemesítve, a legkiválóbb borfajok 100 drb. 12 frt. 1000 darab 100 forint. Csemege és lugos fajok, a legkiválóbb fajokból 100 drb. 16 frt. európai gyökeres borfajok 100 drb. 1 frt; csemege fajok 100 drb. 2 frt; 2 millió Riparia portalis sima I-ső osztályu 100 drb. 1 frt 20 kr., 1000 darab 10 frt II-od osztályu 100 drb. 60 kr. 1000 drb. 4 frt.; gyökeres I-ső osztályu 100 drb. 20 frt, II-od osztályu 100 drb. 12 frt. Riparia, Solonis és Monticola ugyancsak oly árban, mint a portalis.

Egyéb kertészeti cikkekről, valamint szőlő-oltványokról faj és árjegyzékkel ingyen és bérmentve szolgál, kiváló tisztelettel

Farkas József kereskedelmi műkertészete Nagy-Váradon.

Óriási szerencse Gaedickenél!

Utólérhetetlen gyűjtődém szerencséje. Hiszen Magyarországon nincsen város, hol GAEDICKE egy vagy több főnyereményt ne fizetett volna ki. Rövid időn belül a következő nyereményeket fizettem ki szerencsés vevőimnek:

A nagy jutalmat **602.000** koronát a 62551 számra,
háromszor a nagy főnyereményt **400.000** koronát a 11119 számra,
400.000 » » 28916 »
400.000 » » 33464 »

háromszor a **100.000** koronát, továbbá a **70.000**, 4-szer **60.000**, és igen sok **30.000**, **25.000**, **15.000** és **10.000** koronás nyereményeket.

A legközelebbi XVII-ik sorsjátéknál, mely újból
55.000 nyeremény és **110.000** sorsjegyből áll, **14 millió 459.000** korona sorsoltatik ki.
Főnyeremény esetleg egy millió korona!

Továbbá 1 nagy jutalom a **600.000**, 1 nyeremény a **400.000**, 1 a **200.000** 2 a **100.000**, 1 a **90.000**, 2 a **80.000**, 1 a **70.000**, 2 a **60.000**, **50.000**, 40.000, 5 a **30.000**, 3 a **25.000**, 8 a **20.000**, 8 a **15.000**, 36 a **10.000** 67 a **5000** stb, stb.

Az eredeti sorsjegyek tervezet szerinti árai:

egy nyolczad	egy negyed	egy fél	egy egész
1,50 kor.	3 kor.	6 kor.	12 kor.

melyek az összeg előzetes beküldése, avagy utánvétellel küldetnek szét. Hivatalos játéktérvek, valamint postai befizetési lapok ingyen és bérmentve.

A november 23-iki húzáshoz kérem mielőbbi becses rendelését hozzám juttatni.

Gaedicke A. bankháza, Budapest, Kossuth Lajos-ut. 11.
Sorsjegyek kaphatók Nagyváradon: Lesz. és Jeltz. bank, Vidor Manó papirkereskedő, Klein Ödön fűszerkereskedő és Maier és Szabó fűszerkereskedőknél. 1849.